

Inflácia a jej vývoj: indexy spotrebiteľských cien za rok 2022

Priemerná inflácia za celý rok 2022 dosiahla úroveň 12,8 %

Vysoký rast cien ovplyvnilo najmä zvýšenie cien energií, v novodobej histórii SR rekordný nárast cien potravín a pohonných hmôt. Zdraženie vybraných potravín každodennej spotreby - chleba, či mliečnych výrobkov s vajcami, ako aj zeleniny prekročilo hranicu 20 % a váhovo menej dôležité oleje a tuky hranicu 40 %.

V priemere za celý rok 2022 spotrebiteľské ceny medziročne vzrástli o 12,8 %. Rast cien sa v minulom roku výrazne zdynamizoval, [inflácia](#) v roku 2021 dosiahla 3,2 %, a od roku 2005 ani raz neprekročila hranicu 5 %. Vlnajšia ročná inflácia tak prekonala predošlé maximum z roku 2000, kedy rast cien dosiahol 12 %. Vyššia inflácia bola nameraná iba v prvom roku existencie samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993, kedy inflácia prekročila 23 % (pri mierne odlišnej metodike ako v súčasnosti).

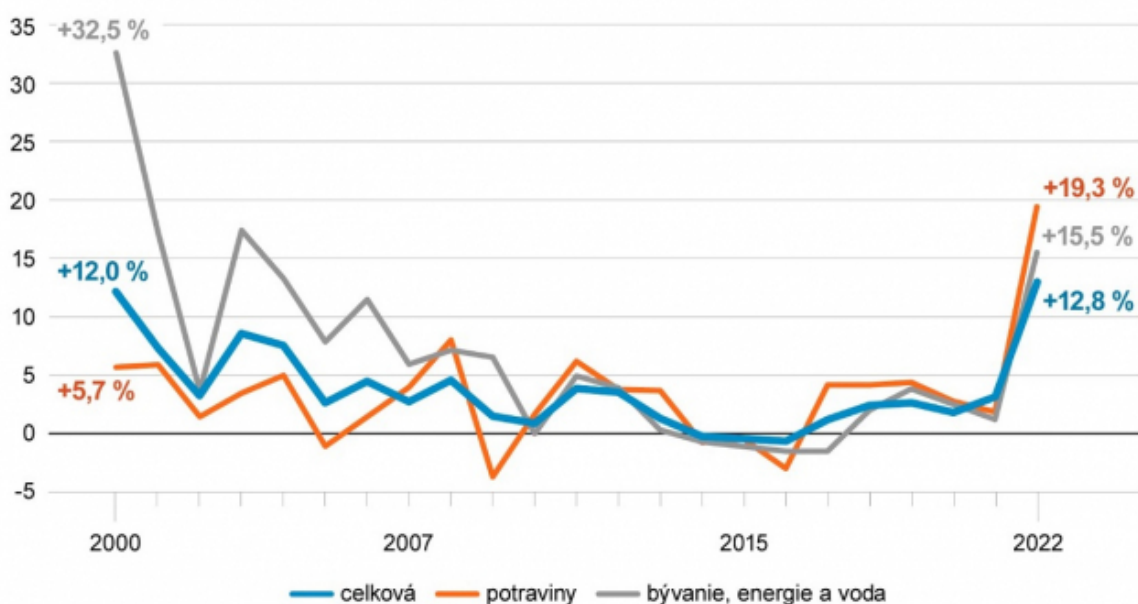
Vysoký rast cien sa prejavil najmä kvôli zdražovaniu tovarov patriacich do dvoch hlavných výdavkových skupín domácností na Slovensku - potravín a nealkoholických nápojov ako aj bývaní a energií, ktoré spolu tvoria 47 % percent výdavkov.

Ceny počas roka 2022 vzrástli vo všetkých 12 hlavných odboroch spotrebného koša. Najväčší vplyv na vývoj malo výrazné zdražovanie potravín, energií a pohonných látok.

Najvýznamnejšie vplyvy na rast cien v roku 2022

Pri potravinách sa ceny zvýšili o 19,3 %, pričom vyšší rast sa prejavil vo všetkých deviatich sledovaných skupinách potravinových produktov. Najväčší vplyv na výdavky domácností mal celkový rast cien mäsa o viac ako 18 %, ďalej mlieka, syrov a vajec o viac ako 20 % ako aj chleba a obilnín ktoré sa za rok zvýšili približne o 21%. Najdynamickejšie stúpili ceny olejov a tukov o viac ako 42 %, ale ide o tovary s nižšou váhou vo výdavkovom koši. Ovocie bolo o 10 % a zelenina o 20 % drahšie ako v priemere v roku 2021.

Priemerná ročná inflácia v SR (vývoj spotrebiteľských cien medziročne v %)

Zdroj: Štatistický úrad Slovenskej republiky, na základe databázy Štatistického úradu SR/DATAcube. [sp2043rs]

Pri bývaní a energiách bol zaznamenaný medziročný rast cien o 15,5 %. Takýto vývoj najvýraznejšie ovplyvnilo po úpravách regulovaných cien pre domácnosti zvýšenie cien energií (elektriny a plynu) na začiatku roka. K tomu sa v druhom polroku pripojil zrýchlený rast cien najmä dreva, preto pevné palivá za celý rok zdraželi o štvrtinu. Celkový rast výdavkov na bývanie ovplyvnilo tiež pokračujúce zdražovanie stavebných materiálov, ktoré sa prejavovalo počas celého roka vo viacerých položkách bývania. Z uvedeného dôvodu v priemere za rok stúplo imputované nájomné o viac ako 18 % a údržba opravy obydľia o takmer 19 %.

Značný vplyv mali rastúce ceny pohonných hmôt

Tretí najvýznamnejší vplyv na vývoj miery inflácie v roku 2022 mali pohonné látky, ktoré zdynamizovali rast cien v odbore doprava. Ich ceny zaznamenali rekordné rasty aj hodnoty najmä v druhom štvrtroku, kedy mesiac pred prázdninami rast prekročil 40 %. V priemere za celý rok boli pohonné hmoty drahšie o 26 %. O 5 % vyššie ceny museli ľudia vynaložiť tiež pri nákupe dopravných prostriedkov.

V priebehu roka vzrástli tiež ceny v oblasti stravovania o 17 %, v marci došlo k zvýšeniu cien poštových služieb, do vrečka sme museli siahnuť hlbšie aj pri nákupe novín, kníh a kancelárskych potrieb. K rastu inflácie prispeli aj vyššie ceny za tovary a služby pre osobnú starostlivosť (vrátane drogérií). Zvýšenie v rozpätí o 8 % až 10 % sa prejavilo aj v cenách vybraných služieb ako sú služby zubárov, zdravotníckeho personálu, služieb veterinárov či kadernícke služby.

V priemere za celý rok 2022 sa index spotrebiteľských cien zvýšil za domácnosti zamestnancov o 12,6 %, za nízkoprijemové domácnosti o 13,1 % a za domácnosti dôchodcov o 13,9 %. Štatistický úrad SR zverejňuje aj samostatnú informatívnu správu k inflácii za mesiac december 2022.

Vývoj jadrovej a čistej inflácie za rok 2022

V priemere za rok 2022 pri úhrnnej miere medziročnej inflácie 12,8 % dosiahla jadrová inflácia

hodnotu 12,5 % a čistá inflácia hodnotu 10,5 %.

Jadrová inflácia sleduje rast cenovej hladiny po vylúčení vplyvu zmien regulovaných cien (napr. ceny energií) a iných administratívnych opatrení (napríklad úprav daní a podobne). Čistá inflácia je jadrová inflácia bez zmien cien potravín.

Poznámka: Vývoj indexov spotrebiteľských cien sa sleduje na univerzálnom spotrebnom koši zloženom zo 738 reprezentantov - vybraných druhov tovarov a služieb platených obyvateľstvom, ktorým boli priradené určité váhy. Váhy sú každoročne revidované, aktuálne platia pre rok 2022. Ceny sa zisťujú na celom území SR vo vybranej sieti predajní a prevádzok služieb počas prvých 20 dní sledovaného mesiaca.

Článok pokračuje pod reklamou

Výstupy k téme inflácia

Národná inflácia (CPI):

Údaje o indexoch spotrebiteľských cien (národná inflácia/CPI) sa zverejňujú mesačne 13. až 15. dňa nasledujúceho mesiaca po skončení referenčného obdobia. Ceny sa sledujú na spotrebnom koši, založenom z 738 reprezentantov - vybraných druhov tovarov a služieb, ktoré sú zatriedené do 12 odborov, 44 skupín a 102 tried podľa klasifikácie COICOP.

Údaje sú dostupné:

- v tabulkách v príslušnej kapitole databázy DATAcube,
- vo forme Informatívnej správy v Katalógu informatívnych správ (archív mesačných informatívnych správ),
- v rozšírenej forme vrátane členenia inflácie podľa sociálnych skupín obyvateľstva (domácnosti zamestnancov, dôchodcov, pre nízkopříjmové domácnosti) 23. januára 2023 v príslušnej kapitole databázy DATAcube,

Potvrdenia o priemernej ročnej miere inflácie za rok 2022 a predošlé roky možno nájsť na webovej stránke v časti Služby - Potvrdenie pre infláciu a priemernú mesačnú mzdu.

Medzinárodne harmonizovaná inflácia v EÚ (HICP):

Údaje o harmonizovaných indexoch spotrebiteľských cien (Harmonized Indices of Consumer Prices/HICP) v EÚ sa zverejňujú mesačne, niekoľko dní po národnej inflácii CPI. Ide o údaje zisťované podľa jednotnej metodiky EÚ pre vzájomnú porovnatelnosť inflácie medzi krajinami. Zoznam cien tovarov a služieb (spotrebné koše) sa čiastočne líšia, HICP na rozdiel od národnej inflácie (CPI) neobsahuje „Imputované nájomné“ a vybrané položky veľkých opráv a údržby domácnosti, z čoho vyplývajú odlišnosti vo váhach zložiek vo výdavkoch domácností (v spotrebnom koši).

Údaje možno nájsť:

- v tabulkách v príslušnej kapitole databázy DATAcube,
- vo forme Informatívnej správy najbližšie 18. januára 2023 v Katalógu informatívnych správ,
- na portáli Eurostatu dňa 18. januára 2023.

Štatistický úrad SR zverejňuje graf Štruktúra výdavkov domácností, ktorý prezentuje spotrebný kôš platný pre rok 2022. Uvádza, koľko prostriedkov domácnosť vynakladá na konkrétne výdavkové

skupiny výrobkov a služieb v bežnom živote.

Štruktúra výdavkov domácností pre rok 2022 (v %, 12 odborov od najvyššieho podielu z celkových výdavkov)

Poznanie štruktúry výdavkov domácností je nevyhnutnou súčasťou pre zistenie výšky inflácie (rastu cien), pretože určuje váhy výdavkových položiek pre jej výpočet.